

Elogi de la paraula (1903)

Visat núm. 2
(octubre 2006)

per Pere Maragall

Les idees estètiques, la seva poètica, tenen una primera formulació en el discurs inaugural del curs acadèmic a l'Ateneu Barcelonès, pronunciat el 15 d'octubre de 1903. Continuaran més extensament desenvolupades en un altre assaig, l'*Elogi de la poesia* de 1909.

Deliberadament concebut no pas com a teoria lògicament estructurada, sinó com un seguit d'intuïcions centrades en el valor ontològic del llenguatge i en la defensa de la «paraula viva», l'*Elogi de la paraula* comença amb citacions de Ramon Llull i de l'Evangeli de Sant Joan per sustentar la seva concepció gairebé sagrada del llenguatge: sinceritat, respecte per la inspiració, puresa del llenguatge popular que cal imitar, tot orientat a destacar el valor de la poesia com a llenguatge «superior», capaç de revelar «l'essència a través de la forma», com dirà en l'*Elogi de la poesia*. Aquest estat elevat del llenguatge només es pot donar fragmentàriament: és un desideràtum al qual s'hi arriba en determinats moments i que cal reconèixer destriant-lo del mer artifici buit. Hi trobem elements romàntics evidents, però es tracta d'una reflexió implícitament lingüística i semàntica, com ha assenyalat Ramon Pla i Arxé. Amb un vocabulari no gens teòric i amb exemples concrets, s'hi destaca el valor ontològicament connotatiu del llenguatge: la realitat objectiva és copsada en tota la seva profunditat quan l'home l'expressa poèticament, que vol dir quan aquesta paraula posa en joc el nucli espiritual de l'home i reproduïx el ritme subjacent de l'ésser.

